

Standardizirani kompetenčno usmerjeni pisni
zrelostni izpit/zrelostni in diplomski izpit

11. maj 2022

Slovenščina

Komentar k nalogam

Tema 1 / Naloga 1

Tema:	Literatura – umetnost – kultura
Naslov:	Simon Gregorčič: <i>Srcé človeško sveta stvar!</i> Marjan Tomšič: <i>Srčni kamni</i>
Besedilna vrsta:	interpretacija besedila
Obseg:	405–495
Situacija:	–
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	opis/obnova, pripoved, razlaga, utemeljitev
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila) priloženega besedila/ priloženih besedil:	<u>Priloga 1:</u> Lepo in dobro človeško srce dviguje, negativne besede in dejanja ga uničujejo. V človeškem srcu je vse dobro in tudi vsa hudobija. <u>Priloga 2:</u> Srčni kamni so metafora za slabe strani zahodne civilizacije.
Možnosti za delovno nalogo 1: Obnovite ...	<u>Priloga 1:</u> V človeškem srcu sta doma tako vse dobro kot tudi vsa hudobija (pris-podobi za to sta sveto in raj oz. pekel). Človeško srce je tudi zelo krhko in mehko, saj saj ga razveseli že topel žarek, uniči pa ga že hud pogled ali huda beseda. Ker je človeško srce nekaj svetega (»sveta stvar«), se z njim ne smemo igrati. <u>Priloga 2:</u> Pri avtopsiji so zdravniki našli srčne kamne, ki jih doslej niso poznali. Zna-nost še išče razloge za nastanek teh kamnov. Dobijo jih lahko vsi ljudje. Edini, kjer jih doslej niso našli, so ljudje, ki živijo zunaj civilizacije, torej stara plemena.
Možnosti za delovno nalogo 2: Analizirajte ...	<u>Priloga 1:</u> Pesem ima šest kitic po štiri verze. Rima je zaporedna: a a b b, moška. Ritem je osemzložni jamb. Jezikovne značilnosti: <ul style="list-style-type: none"> ■ Gregorčič opisuje človeško srce z verskimi izrazi: srce je »sveto« – nekaj posebnega, izrednega; »pekel« pomeni največje zlo, »raj« pa samo dobroto, blaženost in veselje. ■ Tudi v 2. kitici je več metafor oz. prenesenih pomenov: »solnčni soj«, »topel dan«, »cvet krasán«, »črn oblak«, »nočni mráz«. ■ V 3. kitici se vse vrstice začnejo s števnikom »en« (anafora), v vsaki vrstici pa je navedeno dejanje, ki srce ali razveseli ali stre. Med vsa-kim dejanjem in njegovo posledico je pomišljaj (namesto veznika ali glagola). Kitica je oblikovana s tezo in antitezo.

	<ul style="list-style-type: none"> ■ 4. kitica opisuje človeško srce kot čebelo ali metulja, ki frfra od rože do rože in pije njen med – v prenesenem pomenu srce uživa v lepem in dobrem. Druga interpretacija: moški v nestalni ljubezni do ženske oz. dekleta (= cvetka). V zadnji vrstici pa je retorično vprašanje, ali ve, kakšen spomin srce oz. človek zapusti pri bitjih, ki ga hranijo in razveseljujejo (oz. preneseno ljubijo). ■ V 5. kitici se to razpoloženje obrne, saj so z metaforami »potòk lijoč, / Oči gasnoče, cvet venòč, / [...] / [...] potrti duši črn obup« opisane hude posledice negativnega ravnanja človeškega srca. ■ Zato se v zadnji, 6. kitici, ponovi misel iz prve kitice. 3. in 4. vrstica iz 1. kitice se v zadnji v obrnjenem redu ponovita kot 1. in 2. vrstica. Misel iz 1. in 6. kitice, da je v človeškem srcu lahko pekel in/ali raj, je v 4. in 5. kitici nazorno opisana. ■ V pesmi je nekaj starinskih oz. narečnih besed: »ž njim«, »soj«, »žitje«. ■ Okrasni pridevki (epiteton ornans): »črn oblak«, »ljub pogled«, »hud poglèd«, »potrta duša«. ■ Obrnjen besedni red (inverzija): »srcé človeško«, »cvet krasán«. <p><u>Priloga 2:</u></p> <p>Jezikovne značilnosti:</p> <p>Besedilo bi bilo lahko poročilo o novi bolezni v kaki (medicinski) reviji. Zato je v besedilu veliko medicinskih izrazov, npr. »avtopsija«, »ledvični in žolčni kamni«, »spektroskopija« in drugi.</p> <p>Najdemo pa tudi retorične figure:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ <u>primerjave</u>: »kot strela z jasnega«; »ko katran« ■ Srčni kamen je <u>metafora</u> za krutost človeka: njegovo srce je trdo in mrzlo kot kamen; je uničujoče. ■ naštevanje <u>nasprotij</u>: »mladi in stari, debeli in suhi, športniki in nešportniki, delavni in leni« ■ naštevanje <u>poklicev in kriminalcev</u> ■ naštevanje <u>ljudev, ki živijo zunaj civilizacije</u>: »plemena Indijancev, Aboriginov, Bušmanov, Hotentotov ...« ■ Srčni kamni so <u>poosebljeni</u>: »Srčni kamni se torej izogibajo bitjem, ki živijo v popolni divjini [...]« <p>Strokovni izraz »röntgen« je napisan v originalu in ni poslovenjen (rentgen); Aborigini so napisani z veliko začetnico (SP jih piše z malo začetnico v pomenu domorodci, ne kot narod).</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Primerjajte ...</p>	<p>V Gregorčičevi pesmi je človeško srce predstavljeno ambivalentno: lahko je dobro ali hudobno. Te lastnosti človeškega srca prikazuje avtor z verskimi prispodobami, z rajem in peklom. Čeprav srce drugim lahko povzroča pekel, je vseeno sveta stvar, je božansko in zato se z njim – ki je prispodoba naše ljubezni do drugega – ne smemo igrati.</p>

	<p>V proznem delu Marjana Tomšiča je srce prikazano s pomočjo izmišljene srčne bolezni, s srčnimi kamni. To je sodobno besedilo, ki opisuje človekovo srce kot trdosrčno. Zato ga avtor primerja s kamni, ki so črni kot katran. Ti kamni so tako trdi, da jih ne more razdrobiti noben še tako dober in moderen aparat.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 4: Komentirajte ...</p>	<p><i>Lasten pogled na temo.</i></p> <p><u>Priloga 1:</u> Gregorčičeva pesem, stara nad 130 let, je vsebinsko še vedno aktualna. Če pogledamo okrog sebe in v svet, srečamo neizmerno veliko hudobije (vojne, umori, zavist, kraja, podkupljivost, lagana ljubezen ...), a prav toliko tudi dobrega in lepega (pomoč drugim doma in po svetu, ljubeznivost, dobri odnosi, zavzetost za ljudi na robu družbe ...).</p> <p>V pesmi so z metaforami opisane posledice dobrih in zlih dejanj, ki jih zaznavamo tudi danes. V proznem besedilu so v pesmi opisane le splošne posledice človekovih besed in dejanj, Tomšičevo besedilo je v glavnem kritika zahodnega človeka, medtem ko opisuje razne domorodce kot dobrasrčne, zato tudi nimajo srčnih kamnov.</p> <p>Gregorčičeva pesem je prežeta od romantične misli, da je srce bistvo človeka, s katerim se ni igrati, saj je krhko in občutljivo. Dobra beseda nas dviga, kriva beseda/lažna ljubezen pa vodi v obup.</p> <p><u>Priloga 2:</u> Besedilo je zelo aktualno, saj je napisano kot kritika zahodne civilizacije, ki uničuje druge narode, o katerih zahodni svet misli, da so divji, necivilizirani. Zato se jih sme izkoriščati, uničevati, pobijati in jih oropati zemlje in s tem življenja.</p> <p>Možnosti za komentar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Srčni kamen je metafora za uničevanje, za egoizem, predsodke do drugih, v tem primeru predvsem do drugih civilizacij, narodov, lahko tudi jezikov. Teh predsodkov pa je v zahodni civilizaciji preveč. ■ Zahodni človek uničuje ljudstva, ki ne živijo tako kot ljudje v zahodnem svetu. ■ V zgodovini so bile storjene do domorodcev, praprebivalcev predvsem v Ameriki, Afriki in Avstraliji velike krivice, ki obstajajo še danes. Predvsem Evropejci so razna plemena uničevali, pobijali, zasušnili, jim vzeli zemljo, jih zaprli v rezervate in podobno. ■ Marsikje je prišlo do genocidov. ■ Danes se razne narode in kulture izkorišča s poceni delom (kopanje redkih prsti, strupenih rudnin, delo v tovarnah s strupenimi kemikalijami ...). ■ Zahodni človek uničuje naravo, okolje, s katerim pa so domorodna ljudstva tesno povezana in se čutijo kot del nje, Zemlja jim je mati, ki jim daje življenje. ■ Ti srčni kamni so kot epidemija, ki se razširi na vse sloje, poklice, na vsako starost – nihče ni varen pred srčnimi kamni – torej pred negativnim načinom mišljenja, govorjenja in življenja.

	<ul style="list-style-type: none">■ Edini, ki doslej niso dobili teh kamnov, so razna domordna plemena – ker živijo v skladu z naravo in so povezani s plemenom.■ V zadnjem odstavku je zapisano, da še obstaja upanje, da bi znanstveniki našli vzroke za te srčne kamne in da bi ljudstvo še lahko rešili, da ga epidemija s srčnimi kamni – torej uničevanjem in egoizmom – ne bi pokončala.■ Besedilo je napisano kot svarilo, kaj se lahko zgodi, če smo ljudje preveč egoistični, mrzli in kruti.
--	---

Tema 1 / Naloga 2

Tema:	Literatura – umetnost – kultura
Naslov:	Zmeraj je pot, zmeraj je upanje
Besedilna vrsta:	pismo bralke/bralca
Obseg:	315–385
Situacija:	<u>Povod:</u> pismo bralke/bralca za časopis <i>Novice</i> <u>Vloga:</u> mladostnica/mladostnik <u>Naslovniki:</u> bralke in bralci <i>Novic</i>
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	ocena, opis/obnova, razlaga, utemeljitev
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila) priloženega besedila/ priloženih besedil:	Avtor je doraščal v hudi revščini in brez knjig, oblikovali pa so ga pripovedovalci, ki so živeli v njegovi okolici. Starša mu finančno nista mogla veliko pomagati, a sta mu bila v veliko moralno podporo. V teh težkih razmerah se je naučil kljubovati brezupu.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Lainšček je želel študirati likovnost, a ni opravil sprejemnega izpita; ta zavrnitev se mu danes zdi kot blagoslov. Odprla so se mu nova vrata. Zdaj je uspešen pisatelj, ki je leta 2021 za življenjsko delo prejel <i>Prešernovo nagrado</i> . V utemeljitvi za to nagrado je bilo rečeno, da piše Lainšček zgodbe o ljubezni, ki je najvišja vrednota in podeljuje človeku smisel in omogoča človeško bivanje. V mladosti je živel v revnih okoliščinah, starša mu finančno nista mogla pomagati, a sta mu bila v veliko moralno podporo. V teh težkih razmerah se je naučil kljubovati brezupu.
Možnosti za delovno nalogo 2: Razložite ...	<i>Lastno stališče kandidatke/kandidata.</i> Mogoči odgovori: Nekateri so najbrž doraščali s pripovedmi staršev ali starih staršev, s pravljičami za lahko noč, drugi pa tudi ne. Tudi v šoli se otroci oz. dijaki zelo veselijo zgodb in si jih tudi dobro zapomnijo oz. razumejo izpoved in nauk. Pri različnih predmetih je tudi v šoli mogoče posredovati vsebino z zgodbami in primeri, predvsem pri pouku književnosti, a tudi pri verouku, psihologiji, pravu ...
Možnosti za delovno nalogo 3: Zavzemite stališče ...	<i>Lastno stališče kandidatke/kandidata.</i> Mogoči odgovori: <ul style="list-style-type: none"> ■ Dijakinja/dijak lahko pritrdi Lainščkovi misli, da je vedno kaka pot, kako upanje, treba je le zaznati možnosti in jih tudi izkoristiti. Vedno se najde kaka možnost, da se človeku v stiski lahko pomaga. Odvisno pa je tudi od soljudi, ali stisko drugega zaznajo ali ne in mu pomagajo ali ne. ■ Kandidatka/kandidat lahko gleda na življenje tudi pesimistično in vidi tudi primere, iz katerih naj ne bi bilo izhoda. Taki primeri bi bili lahko huda bolezen, razne hude družinske ali finančne stiske, mobing ipd.

Tema 2/Naloga 1

Tema:	Turizem in popotovanja
Naslov:	Turisti nezaželeni
Besedilna vrsta:	razprava
Obseg:	405–495
Situacija:	–
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	opis/obnova, razlaga, utemeljitev
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila) priloženega besedila/ priloženih besedil:	S poletjem postane glavna tema v medijih turizem. Zadnja leta pa izstopa posebna vrsta – čezmerni turizem. Z njim se soočajo na Hrvaškem, v Benetkah in Barceloni, kjer skušajo na različne načine omejevati število turistov, od dnevne kvote, višjih cen do javnih protestov. Pri uvajanju zamejitve oz. omejitve turistov bo treba v prihodnosti najti ustrezen model upravljanja turističnih destinacij in turistov.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Med poletjem je najbolj aktualna tema v medijih turizem, to pa zaradi vse večjega navala turistov v različna mesta (Dubrovnik, Benetke, Barcelona). Stanje je zelo kritično, saj pojava ne imenujemo več masovni, temveč čezmerni turizem. Zgoščenost turistov na enem mestu že dosega zgornjo mejo (tri do pet turistov na prebivalca). Vodilna država na svetu glede na turistično povpraševanje je Kitajska (21 % glede na ostale države). Strokovnjaki se zavedajo nevarnosti tega pojava in že razmišljajo o t. i. menedžiranju turistov, tj. učinkovitem upravljanju njihovih destinacij z ustrežno razvito infrastrukturo.
Možnosti za delovno nalogo 2: Razpravljajte ...	<i>Individualna obdelava kandidatke/kandidata.</i> Na primer: Težav, ki se pojavljajo, je ogromno. Če se ozremo na okolje, se te začnejo z namernim onesnaževanjem turističnih lokacij (plaž, hribov, naselij), povečanjem odpadkov, hrupom, uničevanjem znamenitosti (poti, kipi, napisi ...) in nespoštovanjem običajev lokalnih prebivalcev. Večja je tudi poraba vode, ki se najbolj pozna na najbolj ogroženih mestih. Prav tako je premalo parkirišč za avtomobile, zato ti parkirajo vsepovprek. Naravna dediščina je vsekakor ogrožena. Kljub dobičku, ki ga turizem prinese, ta počasi odnaša pomembnejše stvari, kot so dobro počutje lokalnih prebivalcev in ohranjenost njihovega prostora. Zato ni presenetljivo, da v nekaterih mestih, kot je npr. Barcelona, prebivalci že javno stavkajo in izražajo nezadovoljstvo.
Možnosti za delovno nalogo 3: Zavzemite stališče ...	<i>Kandidatka/kandidat individualno zavzame stališče do obravnavane problematike. Pri tem vključi tudi lastne izkušnje glede težav in rešitev, ki jih prinaša čezmerni turizem.</i>

<p>Možnosti za delovno nalogo 4: Predlagajte ...</p>	<p><i>Individualna obdelava kandidatke/kandidata.</i></p> <p>Na primer:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Ljudje radi potujejo in glede na razvoj prometne in digitalne tehnologije se bo ta trend le še povečeval. Zato je treba o tej situaciji razmišljati tako na globalni kot na lokalni ravni. Najprej bi bilo dobro reklamirati še ostala, manjša, do sedaj manj priljubljena mesta in navdušiti turiste zanje.■ Določena mesta, ki so že sedaj zelo priljubljena, morajo z mestno upravo izdelati nadaljnjo strategijo, kot se je to storilo npr. v Ljubljani, ki je obnovila številna igrišča, parke, stavbe, zapor (Hostel Celica), posodobila dostop do gradu, naredila reklamo še za druga slovenska mesta itd. V Kopru je na primer nastala lepa promenada za številne turiste in prav poseben športni park. Tako sta obe mesti številne turiste preusmerila iz središča na obrobje. Poudarjanje zanimivosti drugih mest, krajev, območij prek različnih medijev znotraj in zunaj države je pomemben prispevek k boljšemu upravljanju turističnih tokov.■ Turistom bi lahko ponudili več možnosti preživljanja počitnic v naravi, kjer so za to urejeni različni okolju prijazni kampi, npr. kamp v Rožu, ki turistom ponuja čist in urejen prostor, kjer je poskrbljeno tudi za poseben travnik za pse. Poudarek je na ločevanju odpadkov in ozaveščanju za okoljsko skrb. Tako ne drvijo vsi počitnikovat na Vrbsko jezero in druga jezera, ampak se ustavijo tudi na manjših turističnih območjih, ki so ustrezno okoljsko urejena.■ V večjih evropskih/svetovnih mestih bi bilo smiselno določiti dnevno število turistov v najvišji sezoni in to dosledno upoštevati. Prav tako bi lahko turisti plačali določeno pristojbino za dostop, da bi se tako še bolj zavedali pomembnosti skrbi za okolje in trajnostni razvoj.■ Lastne države bi lahko svoje prebivalce navdušile za počitnice doma, v domačem okolju, z organizacijo zanimivih prireditev (kulinskih, kulturnih, zabavnih ...).
--	--

Tema 2/Naloga 2

Tema:	Turizem in popotovanja
Naslov:	Trajnostni turizem
Besedilna vrsta:	komentar
Obseg:	315–385
Situacija:	<u>Povod:</u> sodelovanje na natečaju na temo <i>Trajnostni turizem</i> <u>Vloga:</u> udeleženec/udeleženka natečaja <u>Naslovniki:</u> strokovna žirija geografske revije in njeni bralke in bralci
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	ocena, opis/obnova, razlaga, utemeljitev
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila) priloženega besedila/ priloženih besedil:	Zaradi najhujše podnebne krize v zgodovini človeštva se je po zgledu Švedske in Velike Britanije novembra 2019 v Sloveniji začela kampanja <i>Leto brez leta</i> , ki opozarja na nujnost sprememb na letalskem sektorju.
Možnosti za delovno nalogo 1: Predstavite ...	Zgled slovenske kampanje <i>Leto brez leta</i> sta podobni kampanji na Švedskem in v Veliki Britaniji. Dolgoročni cilj kampanje, ki jo izvaja organizacija <i>Umanotera</i> , je razširiti zavedanje o posledicah letenja za Zemljo in njene prebivalce. Kratkoročni cilj organizacije je zmanjšanje letenja in s tem zmanjšanje emisij iz letalskega prometa. Načini podpore: <ul style="list-style-type: none"> ■ pogovori z družinskimi člani, s prijatelji, sorodniki, sodelavci ... ■ podpis zaveze ■ podpis peticij in kampanj, ki zahtevajo strožjo politiko za letalski sektor ■ možnosti sodelovanja in podpore preko socialnih omrežij kot Facebook, Twitter ... Vzroki za kampanjo: akutna podnebna kriza, zato nujno potrebno takojšnje znižanje globalne emisije. En let manj na leto znatno zniža ogljični odtis posameznika.
Možnosti za delovno nalogo 2: Imenujte ...	<i>Možnih rešitev je več, npr.:</i> <ul style="list-style-type: none"> ■ Letalski promet je največji vir izpustov toplogrednih plinov, ki so povezani s turizmom. Vsi kraji niso dosegljivi brez letenja, zato je najbolje izbrati direktne lete, čeprav so dražji. Največ izpustov namreč nastane med vzletom in pristankom. Obstajajo letala/letalske družbe z manj izpusti, ki jih lahko najdemo po spletu. ■ Če moramo leteti, je primeren organiziran prevoz na letališče, ki prihrani iskanje parkirišča in je manj stresen.

	<ul style="list-style-type: none"> ■ Potovanje z vlakom ali avtobusom je danes najbolj okolju prijazen način potovanja, pri katerem se v zrak spusti manj emisij kot pri letalu. Avtobusna in železniška infrastruktura sta dobro razviti. Udobna vozila nas dostavijo, kamor koli želimo. Pri <i>Flixbusu</i> posameznik lahko plača nadomestilo za izpuste CO₂, ki so nastali pri njegovem potovanju. ■ Potovanje z avtobusom ali vlakom je posebno doživetje in manj stresno kot potovanje z avtomobilom. ■ V alpskih pokrajinah obstaja možnost, da poceni ali celo zastonj potujemo z avtobusom do visokih gorskih prelazov, kjer je naravno okolje še bolj ranljivo. Namen ponudbe je zmanjšati vplive avtomobilskega prometa. ■ Potovanje z e-mobili ne pušča za sabo nobenih sledi in je izvedljivo v najbolj oddaljene koticke sveta, ne da bi škodovalo okolju.
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Komentirajte ...</p>	<p><i>Možnih rešitev je več, nekaj predlogov.</i></p> <p>Velik del onesnaženega zraka je pripisati letalstvu, zato je čas za spremembe. Kampanja <i>Leto brez letenja</i> je ena izmed možnosti, s katero lahko prekinemo ustaljene navade in prepoznamo druge alternative potovanja/poslovanja, za katere morda niti ne vemo, da obstajajo. Kratkoročni cilj kampanje je vzdržati se letenja za eno leto, dolgoročni cilj pa manj opravljenih letov. Kampanja je posledica negativnih podnebnih sprememb. Odpoved letenju za eno leto/manj opravljenih letov pripomore k ohranjanju narave in je jasno sporočilo odgovornim politikom, da je čas za nesprejemanje potrebnih ukrepov potekel in da so nujne boljše alternative.</p> <p>Ta izziv zahteva spremembo življenjskega sloga udeležencev, ki morajo biti pripravljeni na odpoved eksotičnim turističnim destinacijam, in začeti letalsko potovanje v korist varstva okolja, Evropa je turistična destinacija, ki je dosegljiva brez letenja.</p> <p>K alternativnemu potovanju bi lahko spodbujali z obveznimi okoljskimi davki, ki bi jih morali plačati letalski potniki oz. prevozniki.</p> <p>Poleg tega je mogoče zmanjšati število poslovnih potovanj z letali, ki jih podjetje lahko nadomesti z novimi videokonferenčnimi tehnologijami.</p>

Tema 3/Naloga 1

Tema:	Kultura spominjanja
Naslov:	Spominjanje
Besedilna vrsta:	razprava
Obseg:	405–495
Situacija:	–
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	ocena, opis/obnova, razlaga, utemeljitev
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila) priloženega besedila/ priloženih besedil:	Časopisni članek Anje Intihar se posveča vprašanju, kako obiskovalcem prenesti sporočila prizorišč, kjer so se dogajale največje tragedije človeštva (npr. Auschwitz, Birkenau ...). Ti kraji so zdaj tudi turistične točke, kjer s svojim obnašanjem turisti kažejo svojo (ne)kulturo.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Skupina 15 ljudi z vsega sveta se udeležuje mednarodne konference na temo, kako ljudem posredovati sporočilo Auschwitza, enega izmed najhujših dogodkov človeške zgodovine. Direktor muzeja v Auschwitzu Piotr M. A. Cywinski meni, da je treba ljudem odpreti oči. V prispevku je opisano, kako vodiči prosijo obiskovalce, naj ne slikajo razstavljenih kit ali čevljev iz spoštovanja do žrtev. Opozarjajo tudi ljudi, ki se postavijo na tračnice in se fotografirajo. Tudi v Birkenauu so taborišče spremenili v muzej in nekdanji ujetniki so odprli svojo z bolečino ranjeno dušo. Obiskovalci v lesene postelje režejo svoja imena, zato tiskovni predstavnik muzeja Pawel Sawicki poziva obiskovalce, da se obnašajo spoštljivo. Pojavlja se tudi veliko število neprimernih fotografij na družbenih omrežjih (z grimasami, širokim nasmehom in zmagovitimi gestami). Na mestih neizmerne človeške tragedije takšne fotografije niso umestne.
Možnosti za delovno nalogo 2: Razpravljajte ...	<i>Možnosti je več, morda kandidat/kandidatka opiše naslednje izjave:</i> Avtorica opiše situacijo, kako najstnice »zvijejo z očmi«, ko jih vodič opozori, da se slikajo na krematoriju. Svojo tesnobo opisuje s prislovi »na tiho prosi«, »očitno«, »retorično navrže«, »seveda« nima odgovora, »vdano v usodo« pove, »vsaj za minuto« pomisliti. Posnetke opisuje kot širok nasmeh, grimase, zmagovita gesta, s pozivom sir, na eni nogi skakati po tračnicah. Svojo reakcijo podkrepi z vprašanjema: Sem presenečena? Kako ljudje ne doumejo? Obnašanje označi s »porazom za človeštvo« in še doda »danes« in »tu in zdaj«. A »bil sem tu, videl sem ta kraj« se da povedati na več različnih načinov. »Očitno je v človeški naravi, da si želi za seboj pustiti kanček sebe, za večnost.« Direktor muzeja Cywinski poziva, da z molkom in predmeti opominjajo na zlo, ki se je dogajalo v taborišču. V krematoriju ne spregovori iz spoštovanja do žrtev. Prosi, da na nekaterih mestih ne uporabljajo fotoaparata in telefonov, tako se lahko poklonijo žrtvam.

	Pawel Sawicki, tiskovni predstavnik muzeja, poziva obiskovalce, naj se obnašajo spoštljivo, ena od nalog muzeja je ne nazadnje tudi ta, da ohranja spoštljiv spomin na žrtve.
Možnosti za delovno nalogo 3: Ocenite ...	<p><i>Možnosti je več, morda se kandidat/kandidatka odloči za naslednja prizorišča in jih komentira:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ koncentracijsko taborišče, kot v prispevku navedeno, ni primerno za poziranje, ■ predmeti so razstavljeni, da bi obiskovalce opominjali na grozote, ki so se dogajale v taborišču, ■ tračnice, ki so pomenile gotovo pot v smrt, niso kraj za poziranje, ■ vodiči na ogledih pozivajo ljudi, da pustijo fotoaparate in telefone v torbah iz spoštovanja do žrtev, ■ v muzeju nimajo nadzora nad ljudmi, ki pridejo tja na lastno pest in jih ne morejo senzibilizirati za dogajanje in primernost slikanja selfijev
Možnosti za delovno nalogo 4: Komentirajte ...	<p><i>Kandidat/kandidatka lahko opiše svoje izkušnje oz. mnenje.</i></p> <p>Mogoče točke so:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ S pametnimi telefoni ali tablicami je preprosto narediti posnetke oz. selfije in je tudi moderno, da jih delimo na družbenih omrežjih in ne samo s prijatelji. ■ Selfiji so tudi spomini ali dokazi, da smo nekje bili. ■ Potrebno je premisliti o primernosti prizorišč. ■ Nekateri ljudje delajo selfije tudi na nevarnih mestih, pripetili so se tudi že smrtni primeri, ker so npr. ljudje stali ob prepadu, se stegnili predaleč od okna in podobno ... ■ Večina dela selfije, ne da bi pri tem pomislila na to, kje so. V ozadju so lahko ljudje (varstvo osebnih podatkov) ali neprimerne lokacije.

Tema 3/Naloga 2

Tema:	Kultura spominjanja
Naslov:	Dan spomina na žrtve holokavsta
Besedilna vrsta:	povzetek
Obseg:	315–385
Situacija:	<u>Povod:</u> sodelovanje pri šolskem časopisu s prispevkom na temo <i>Kultura spominjanja</i> <u>Vloga:</u> dijakinja/dijak <u>Naslovniki:</u> bralke in bralci šolskega časopisa
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	opis/obnova, pripoved
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila) priloženega besedila/ priloženih besedil:	Nekdanja taboriščnika opisujeta razmere in svoje občutke iz taboriščnih časov. Njuno sporočilo je, da je treba vedeti, kaj se dogajalo in se tega spominjati. Ob tem pa moramo biti pozorni tudi na to, kaj se dogaja zdaj in nikoli dovoliti, da bi se take krute reči zgodile še kdaj.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Ob 75-letnici spomina na osvoboditev koncentracijskega taborišča Auschwitz je bilo tam spominsko srečanje. V obeh prispevkih sta eksemplarično predstavljena dve osebi, Slovenec Dušan Stefančič in Jona Laks iz Izraela. Taboriščnik Dušan Stefančič opozarja na zgodovino in dogajanje okoli nas. V Muzeju novejšje zgodovine sodeluje kot priča časa in kot strokovni sodelavec. Preživel je taborišče v Mauthausnu in še pet drugih. Spregovori o razmerah, ki jim je bil priča. Svoje izkušnje posreduje mladim po vsej Sloveniji. V drugem prispevku spregovori Jona Laks o občutkih, ki jih je doživljala v uničevalnem taborišču. Govori o tem, kako je tja prispela z vlakom, o ocenjevanju in naposled o medicinskih poskusih. 90-letna ženska se je udeležila slovesnosti poleg številnih državnikov, ki so v pogovorih poudarjali kulturo spominjanja. Sama pravi, da je potrebno govoriti o dejanjih v taborišču.
Možnosti za delovno nalogo 2: Opišite ...	Koncentracijsko taborišče Auschwitz imenujejo tudi uničevalno taborišče, kjer je umrlo 1,1 milijona ljudi, od tega 960.000 Judov. V krematoriju so sežigali ljudi, ki so jih v živinskih vagonih brez oken vozili v poljski Oswiecim. Na peronu so ocenjevali in selektirali ljudi. Ob prihodu v taborišče so ljudi ostrigli in postali so številka. Brez pravic in usmiljenja. Med zdravniki je bil tudi Josef Mengele, ki je na ljudeh delal medicinske poskuse, posebej na dvojčkih. Razmere za življenje in delo so bile izjemno težke. Ujetniki so živeli z geslom »uničenje z delom«. Če niso mogli več delati, če so bili poškodovani ali so zboleli, so jih preselili v centralno taborišče, v plinsko celico. Hrane skoraj ni bilo in tudi v mrazu so imeli le slaba oblačila. V taboriščih ljudje niso smeli imeti osebnih predmetov, ujetniki so sami izdelovali vžigalnike, nože, ustnike in drugo. S temi stvarmi so tudi trgovali, cigareta je bila med valutami.

	<p>Taborišč je bilo veliko in med njimi so bile razlike, vsa centralna taborišča pa so bila morilska. Koncentracijsko taborišče Auschwitz je bilo 28. januarja 1944 osvobojeno od sovjetske Rdeče armade. V njem je bilo še okoli 9000 onemoglih ljudi.</p> <p>27. januar je svetovni dan spomina na žrtve holokavsta.</p>
<p>Možnosti za delovno nalogo 3: Primerjajte ...</p>	<p><i>Možnosti je lahko več, ena izmed teh bi bila lahko:</i></p> <p>Jona Laks, 90 let, Izrael: Jona Laks svoje spomine predstavlja z živimi besedami, na obrazu se ji vidi bolečina. Mengeleja označuje kot angela smrti. Kot 14-letna deklica je doživljala, o čemer govori, uporablja npr. besedne zveze »živo pred očmi, zdolgočasen, goreče meso«. Jona Laks poziva, da morajo o tem na glas govoriti še posebej tisti, ki so holokavst doživeli, in dodaja, da nekateri ne morejo o tem govoriti, ker je težko po-doživljati preteklost. »Toda če bomo mi, zadnji preživeli, tiho in ne bomo govorili, kaj se je dogajalo, bo pozabljeno, kot da se ni zgodilo nič.«</p> <p>Dušan Stefančič, 93 let, Slovenija: preživel je šest taborišč, med njimi Mauthausen. O dogajanju v taborišču spregovori stvarno, z dejstvi, in dodaja, da je bilo za preživetje potrebno veliko volje in poguma, delal je tudi kot telefonist in v francoskem taborišču v železniškem predoru. Svoje znanje posreduje mladini in dodaja, da se moramo vsako leto ozreti k holokavstu, ki je večplasten pojav.</p>